

„Europa za Krista!“

Möllwaldplatz 5
A-1040 Wien
Tel: +43/1/2749898
office@europe4christ.net

Dragi prijatelji,

1. rujna 2008

Riječ *zeitgeist* opisuje intelektualno i kulturno ozračje određenoga vremenskoga razdoblja. Nije posrijedi tek utjecaj na način kako se ljudi ponašaju, ili pak oblače. *Zeitgeist* utječe također i na naše reagiranje u određenim situacijama, koliko ćemo djece imati te koju ćemo profesiju odabrati. Pozitivan *zeitgeist* može biti od pomoći životima brojnih ljudi te im pružiti potporu u donošenju važnih odluka.

U današnje vrijeme, *zeitgeist* nimalo ne ide u prilog kršćanima u Europi. Puno stvari što ih mi kršćani držimo važnima, kao da su potpuno nerazumljive *zeitgeist*-u. To nas ne bi trebalo preplašiti već nas naprotiv potaknuti na prenošenje kršćanske vjere idućemu naraštaju uz istovremeno nastojanje pridonosa kulturnome i intelektualnome ozračju našega vremena. Možda za *Zeitgeist* ipak ima nade?

U tekstu koji slijedi pronaći ćete kratku raščlambu *zeitgeist*-a oca Karla Wallnera, OCist, dekana papinske akademije *Heiligenkreuz* nedaleko Beča. Ove je godine postao svjetski poznat preko gregorijanskoga pjevanja svoje subraće, koje i dalje osvaja ljestvice.

Srdačni pozdravi,

vaša ekipa Europe za Krista

P.S.: Hvala vam što svakodnevno molite za kršćansku Europu.

_ * _ *

Kratka raščlamba *Zeitgeist*-a

Josef Karl Wallner

Pojam *zeitgeist* opisuje stil življenja, modu, duhovno ozračje koje vlada u društvu određena vremena. Po definiciji, *zeitgeist* je u previranju, poput nemirna povjetarca koji danas puše ovako, a sutra onako. Stoga je razumljivo kako će pokret kao što je kršćanstvo, utemeljeno na svemu prije negoli nečem proizvoljnom, nužno biti u sukobu s *zeitgeist*-om. I to ne samo danas, već i uvijek!

Krist je rekao kako će nebo i zemlja proći, ali Njegove riječi ne. Obećao je kako će nas Njegov Duh Sveti uvesti u svu istinu te kako taj Duh puše gdje hoće. *Zeitgeist* i Duh Sveti prirodni su neprijatelji; drugim riječima: *zeitgeist*-u je uvijek potrebno otkupljenje Duha Svetoga, kako bi prihvatio činjenicu da je tek povjetarac i da će svakoga trenutka iščeznuti. U čemu se danas sastoje točke sukoba između *zeitgeist*-a i Duha Svetoga? Prije svega, kao kršćani moramo biti svjesni kako je liberalni *Zeitgeist* iz 1968. "out", kako više nije "ažuran". Kršćanstvo je uvijek "konzervativno", jer mora sačuvati i dalje prenijeti božanske stvari preko Duha Svetoga – to je u samoj njegovoj naravi. Danas su neki krugovi u Crkvi posljednja utvrda onoga što se naziva "duhom '68.". Priznajem kako mi mentalitet 1968. psihološki nije dostupan, budući da sam se u to vrijeme netom rodio. Njegova revolucionarna izvještačenost ostaje mi tajnom. Možda su se jednostavno *morali* pobuniti protiv svega ograničavajućeg, strukturalnog, tradicionalnog i prijetvornog u društvu i crkvi, ali nam danas nije potrebno manje ograničenjâ i više samoodređenja, već orijentacija, smisao i red. Na području vjere, *zeitgeist* '68. očitovao se težnjom ka "modernome" pod *baš svaku* cijenu. Teologiju je zhvatio neobjašnjiv kompleks manje vrijednosti, kao što je to Rudolf Bultmann izrazio još 1941.: "Ne možete se služiti strujom

i radio prijemnicima, u slučaju bolesti koristiti medicinska i klinička pomagala te istovremeno vjerovati u svijet duhova i čudesa Novoga Zavjeta.”¹ Ne možemo li doista? Teolozi naraštaja '68. začudo nisu postali ateisti, što bi inače bila logična posljedica njihova racionalizma... No, započeli su demistificirati i obezduhovljavati kršćanske crkve gotovo paranoičnom manijakalnošću. A sve je završilo posve suprotno od očekivanog: moderni je duh srušen te se boginja postmodernizma popela na prijestolje na obzorju sekularizma, uz samozadovoljan osmijeh. Danas ljudi postmoderne vjeruju u vilenjake, gnome, životne anđele, energiju drveća i moć jogijâ te sve moguće i nemoguće – neracionalno, bez ikakva problema. Riječ “respiritualizacija” (ponovno produhovljenje) dolazi od teologâ koji su bili dovoljno inteligentni kako bi spoznali prekretnicu. No, čini se kako i dalje postoji traumatizirani naraštaj 1968., osobito u crkvama, koji ne prepoznaje znakove vremena. Oni su i dalje uvjereni kako će se kršćanstvo utopiti, ukoliko ne bude podložno istome pojmu “modernoga” kao što je to bio slučaj i pred 40 godina. Stvarnoj “modernoj” mladeži današnjice nije potrebno još liberalistična modernizma, u kojemu svatko može činiti što ga volja – to im je ionako već omogućeno – već želi otkriti što doista nosi kroz život; što donosi red, smisao, i usmjerenje. Kada u crkvi vlada plodnost, kada ima mladih koji svoju vjeru žive s uvjerenjem, možete biti sigurni kako “na jelovniku” nije liberalna “juha” proizvoljnosti (dok će jelovnik svjetovnjaštva uvijek djelovati primamljivije), već *delicija* neskrta Evandjelja.

Još jedan fenomen današnjeg *zeitgeist*-a predstavlja egocentričnost: kako mi kršćani vjerujemo, Duh Sveti uvodi u slavljenje Boga, kao i poštovanje spram drugih. *Zeitgeist* nas također uči slaviti, ali predmet slavlja pritom smo tek mi sami. Prema raščlambi uspješnoga istražitelja trendova Matthiasa Horxa, klizimo ka vremenu *supermegagiga* sebeljublja. Horx je to ovako izrazio: “Ondje gdje smo bili MI, sada ću biti JA”² i “mjesto NAS sada nastupam JA”. “MI”; odnosno, ustanova, obitelj, država, vjera, društvo, itd. bit će svedeni na naš vlastiti ego. Ova paradigma mijenja interesna područja Crkve, kao i stranaka te unija. Vrhovna je vrijednost današnjega *zeitgeist*-a sljedeća: svatko je “svoj čovjek”, odnosno “svoja žena”. Logično, to završava ekstremnom “eklektičnošću”: Budući da živim prema načelu “ja-moje”, iz skupnoga vrijednosnoga sustava biram samo ono što ide uz to. Iz toga proizlazi kako svako “ja” ima obilje “djelomičnih identifikacija”: slažemo se s onime što nam se sviđa u vjeri, stranci, vrijednosnome sustavu – a da se pritom s ničime od toga u potpunosti ne poistovjećujemo.

Kada su posrijedi društvene vrijednosti, Duh Sveti će zasigurno biti milosrdan prema *zeitgeist*-u: gdje je ta stranka, ustanova, itd. koja bi bila u potpunosti kršćanska? Ovdje će se svaki kršćanin morati ravnati prema načelu: ondje gdje nalazim “najviše” kršćanstva, tu sam kod kuće.

Međutim, na području vjere, Duh Sveti zahtijeva potpuno suglasje; ne želi uvesti u “polovičnu istinu” već u “svu istinu” (Iv 16,13). To znači: ne polovičan kršćanin, već potpuni kršćanin. Ondje gdje se traži to potpuno poistovjećenje s Duhom Božjim, magla će *zeitgeist*-a, koji je nerijetko zapravo zloduh, iščeznuti. Postojani ostaju čvrsti, jer, “onaj koji se prilagođava vremenu, s vremenom će morati otići.”

O. dr. Karl Wallner, OCist
(www.hochschule-heiligenkreuz.at)

¹ R. BULTMANN, Neues Testament und Mythologie, Nachdruck 1941, hg. von E. Jünger, München 1988, 16

² Matthias HORX, Trendbüro. Trendbuch 2: Megatrends für die späten neunziger Jahre, Düsseldorf 1995, 20.